

50
LETNICO
obhaja letos
"Amerikanski
Slovenec"

AMERIKANSKI SLOVENEC

PRVI SLOVENSKI LIST V AMERIKI

Geslo: Za vero in narod — za pravico in resnico — od boja do zmage!

GLASILLO SLOV. KATOL. DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILLO DRUŽBE SV. DRUŽBE V JOLIETU; P. S. DRUŽBE SV. MOHORJA V. CHICAGI; ZAPADNE SLOV. ZVEZE V DENVER, COLO., IN SLOVENSKE ŽENSKE ZVEZE V ZEDINJENIH DRŽAVAH.

(Official Organ of four Slovenian Organizations)

PERIODICAL DIV.

JAN 2 1942

NAJSTAREJŠI
IN NAJBOLJ
PRILJUBLJEN
SLOVENSKI
LIST V
ZDRAŽENIH
DRŽAVAH
AMERIŠKIH.

ŠTEV. (NO.) 250.

LETNIK (VOL.) L

CHICAGO, ILL., SREDA, 31. DECEMBRA — WEDNES DAY, DECEMBER 31, 1941

Rusijo skušajo dobiti za zaveznico - Vojni načrti izdelani

Konferenca v Moskvi imela odstraniti ovire

Edenovo potovanje v Moskvo se držalo v največji tajnosti. — Konferenca s Stalinom imela odpraviti stara nasprotstva med Anglijo in Rusijo. — Upanje na uspeh.

NOV UDAREC ZA BRITANCE

Na Malajji moral napraviti ponoven umik.

Singapore. — Britanske oblasti so v ponedeljek priznale, da so Japonci dosegli nove uspehe na Malajskem polotoku ter so se morale britanske čete umakniti pred njimi iz mesta Ipoh, oddaljenega od Singapora 290 milij. Izguba tega mesta je velikega važnosti, ker je od njega naprej proti jugu dežela bolj ali manj kulitivirana, dočim je na severu, kjer so se doslej bitke vrstile, po večini džungla. Nevarnost je zato, da se ne utegne nadaljnje prodiranje Japoncev v smeri proti Singapore pospešiti.

JAPONCI UPORABLJAJO LAŽNIVO PROPAGANDO

San Francisco, Cal. — Očvidno z namenom, da povzroči zmedo in paniko med prebivalstvom na Filipinah, je neka močna japonska radio postaja zadnjo nedeljo prekinila program tukajšnje postaje KGEI in vpletla vanj poročilo, da so japonski aeroplani bombardirali San Francisco ter zanetili požare v njem. Tukajšnje prebivalstvo je seveda vedelo, da poročilo ni bilo resnično, ker je imelo mesto popolen mir pred japonskimi letali, toda Filipinci, katerim je ta postaja ravno oddajala svoj redni kratkovalni program, o tem niso vedeli ter jih je poročilo brez dvoma zmedlo. Japonska radio postaja se je poslužila iste valevne dolžine kakor jo tukajšnja postaja, ter je poročilo tako spremeno vpletlo v program, da se je to zdelo kot popolnoma pristno. Uradne oblasti so takoj nato opozorile poslušalce, naj bodo vidni pri poslušanju poročil, da bodo razlikovali prave od napačnih.

Ko sedamo k zanjutku, kosilu ali večerji, naj nam stoji pred oči ubogi reveži v starci domovini. Bog ve, ali imajo oni, kako skorjico kruha, da bi jo zavžili? Pomagajmo jim, zbirajmo za nje prispevke!

nel, od katerih jo je Anglia vedno držala proč. Razpravljalno se je brez dvoma tudi glede meje s Poljsko, ko je bil poljski min. predsednik Sikorski istočasno z Edenom v Moskvi. Tako je pričakovati, da bo po vojni Evropa v resnicu precej drugačna in, da bo Anglia na marsikaj pristala, kar je pod svoje zahteve gleda Darda-prej celo stoletje odklanjala.

NEMCEV SE POLAŠČA MALODUŠJE

Instanbul, Turčija. — Ameriški poslanik na Bolgarskem, G. H. Earle, ki se je izselil zadnjo soboto iz Sofije semkaj s svojim štabom, pripoveduje, da se opaža v Nemčiji že enako maščodišče in naveličanost, kakoršno prevladuje v zasedenih državah, in, da zato skoraj ni več nobene razlike v duševnem razpoloženju med zmagovalci in premaganci. Z posebnim prevzemom vrhovne komande je Hitler še bolj pogobil nerazpoloženje, ne samo med prebivalstvom, marveč tudi med vojaštvom, pravi.

BESEDO ZASTAVIL ZA TUJEZEMCE

Washington, D. C. — Gen. pravnik Biddle je zadnjo soboto naslovil na ameriške delodajalce apel, naj ne podvzemajo nikakih šikan proti nedržavljanom, zlasti pa, naj jih ne odpuščajo od dela, češ, da bi bilo to kratkovidno, neameriško postopanje. Med pet milijoni nedržavljanov, kolikor jih je v Zed. državah, pravi Biddle, je le kakih 3,000, ki se smatrajo za nezanesljive, in te je že vlada vzela pod svojo kontrolo ter se ni torej treba delodajalcem spuščati v nikakva sumnjenja.

"SVOBODNI FRANCOZI" DOBILI VEČINO

St. Pierre. — Kakor je bilo že poročano, so čete generala de Gaulle "svobodnih Francozov" na božični večer nepričakovano zasedle dva francoska otoka na Novi Fundlandiji, namreč St. Pierre in Miquelon. Demokratični velesili Amerika in Anglia, tega koraka niste odobravali, češ, da bi to znalo privesti do večjega zbljanja med Vichyjem in Berlinom, tod a "svobodni Francozi" so očividno odločeni, da otokov ne zapuste. Da dokažejo, da je tukajšnje ljudstvo na njih strani, so izvedli med njim glasovanje, pri katerem se je v resnicu oddalo za nje nad 98 odstotkov glasov.

Anglija in Amerika v popolnem sporazumu

Skupni načrt se sestavlja za začasno defenzivno in poznejšo ofenzivno vojno. — Roosevelt sklical vojni svet, da se dočopi podrobnosti o vlogi Amerike.

KRATKE VESTI

Ottawa, Ont. — Angleški min. predsednik Churchill je prispel v ponedeljek semkaj iz Washingtona, na kar je takoj stopil v številne konference. Za torek je bilo objavljeno, da bo nastopil z govorom pred združenima obema zbornicama.

Singapore. — Na malajskem polotoku se je proglašila mobilizacija kitajskoga prebivalstva, katerega je tamkaj okrog treh milijonov. Tukaj so nabiti letaki s Kai-šekovim podpisom, na katerih se povarja, da "pomoč Britaniji pomenu pomoč Kitajski."

London, Anglia. — Britanske čete so zadnjo soboto, kot so jih objavilo drugi dan, izvršile presenitljiv napad na neko nazijsko postojanko ob norveškem obrežju. Povzročile so tamkaj znatno škodo zlasti plavbi, na kar so se urno nakanile.

London, Anglia. — Britanske čete so zadnjo soboto, kot so jih objavilo drugi dan, izvršile presenitljiv napad na neko nazijsko postojanko ob norveškem obrežju. Povzročile so tamkaj znatno škodo zlasti plavbi, na kar so se urno nakanile.

PODJARMLJENIM ZAGO TOVLJENA OSVOBODITEV

Washington, D. C. — Države, ki so zdaj zasedene od osišča, so prejele zagotovilo od Amerike in Anglije, da bodo po končani vojni zopet zadobile svojo neodvisnost. To zagotovilo sta izrekla Churchill in Roosevelt zadnjo soboto, ko so ju obiskali v Beli hiši zastopniki zasedenih držav. Kakor se trdi, se je predsednik ob tej priloki izrazil tudi, da se bo zdaj poskrbelo za to, da bo "Nemčija razorožena in ostala razorožena." Vendar pa se je podjarmiljenim državam omenovalo, da, dočim se bo vsaki posamezni vrnila njena neodvisnost, vendar se bo pričakovalo od njih, da bodo med seboj pe.

DVA VODITELJA V KONFERENCI

Britanski min. predsednik Churchill in ameriški predsednik Roosevelt v zgodovinski konferenci v Washingtonu, pri kateri so se snovali načrti za svetovno fronto. Do glavnih napadov zaveznic bo prišlo v letu 1943, se je izrazil Churchill.

Vesti o domovini

Več stotisoč osiščnih čet zaposlenih v bojih v Jugoslaviji in Grčiji. — Vlada Zd. drž. odgovorila jug. poslaniku Fotiču na protest jug. vlade zaradi bolgarskega vpada na jugoslovansko ozemlje. — Druge vesti.

Ameriški viri o Jugoslaviji

London, 14. decembra (AP) — Draža Mihajlovič, samopolkovnik v jugoslovanski vojski pred vpodom, je bil povisan v čin generala v znak priznanja za sijajno delo organiziranja proti nemški zasedbi. Zdi se, da je več sto tisoč osiščnih čet zaposlenih v Jugoslaviji in Grčiji v borbah proti vojski rodoljubov, ki se z njimi bojuje v malih spopadovih.

Bolgarije z Nemčijo ob času nemškega napada na Jugoslavijo napovedala Bolgarji vojno in me opozorili na gotovke akcije bolgarske vlade po tem času, ki kažejo, da bolgarska vlada smatra to zasedeno ozemlje kot dokončno in stalno priključeno bolgarskemu načinu.

V notah z dne 28. maja in 25. septembra sem izjavil zgradjanje vlade Združenih držav ameriških in ameriškega narodov v zvezi z vpodom in razkovanjem Jugoslavije po gotovih sosednih državah. Želim Vam sporočiti, da ta vlada z istimi občutki presoja akcije bolgarske vlade, s katerimi ta širi svojo oblast nad tiste dele Jugoslavije, ki so jih bolgarske silne napade.

Sprejmite prosim vnovič izraze najglobljega spoštovanja Za državnega Tajnika:

SUMNER WELLES

The Honorable Constantin Fotitch

Minister of Yugoslavia

Nemci, ki nadzorujejo Jugoslavijo, kličejo na pomoč. Toda dogodki okrog Moskve Hitlerju onemogočajo, da bi jih slišal...

EAGLE, Wichita, 17. XI. — V Jugoslaviji pogine sto talcev za enega nemškega vojaka. Smrt enega samega talca je dovolj, da zaseje seme sovraštva v rodbino in bližnje. Ubijanje nedolžnih talcev v množicah pa ustvarja sovraštvo, ki njegov obseg spominja na matematično stopnjevanje...

STAR, Terre Haute, 22. XI. — Kakor grobovi v Srbiji niso desti veliki, da bi sprejeli vase nedolžna telesa srbske mladiне, ki so jo naciji pobili iz načevanja za upore, tako tudi število nacijskih ubijalcev ni desti veliko, da bi Jugoslavijo obdržali v sužnosti...

TIMES, Louisville, 24. XI. — Zgodovina svetovne vojne se ponavlja. Po zasedbi Beograda, Niša in drugih važnih mest so četniki nadaljevali svojo borbo. V začetku februarja so si prebili pot vse do predmestja Beograda. Oni so izvrstni vojaki... Italijanski kralj-lutka se še ni predprilnil stopiti na prestol. William von Wied, ki naj bi postal kralj Crne gore — ki je nje največji del pripadajo Albaniji in Hrvatski — zanj so žilavi gorjanci dejali, da ga krogla ne bo doseglja samo, če zleti višje kakor orel...

REPORTER, Wellsville, 1. XI. — Ni dvoma, da bi naciji hoteli (Dalje na 4. strani)

MORNING GAZETTE, Billings, 15. XI. — Vlada zdrženih držav ameriških osoboj Bolgarji radi prispevanja jugoslovanskega ozemlja

Washington, D. C., 15. decembra (JČO) — Poslanik Kraljevine Jugoslavije g. Konstantin Fotič je prejel od vlate Združenih držav slednje note:

Washington D. C., 3. decembra 1941.

"Sir:

Cast imam potrditi sprejem Vaše note z dne 4. novembra 1. 1941., ki me z njo po navodilih Vaše vlade obveščate, da vlagate najodločnejši protest Kraljeve jugoslovanske vlage proti akciji Kraljevine Bolgarije, s katero si je ta prisvojila ozemlje Kraljevine Jugoslavije. Obvestili ste me, da je Kraljeva jugoslovanska vlada z ozirom na vojno sodelovanje

SEE PAGE 3
ENGLISH SECTION
(FRATERNAL VOICE)
THE WESTERN SLAVONIC ASSOCIATION

Amerikanski Slovenec

Prvi in najstarejši slovenski
let v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891.

The first and the Oldest Slovener
Newspaper in America.
Established 1891.

Izhaja vsak dan razen nedelje, pone-
deljkoj in dnevor po praznikih.

Izdažaj in tisk:
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. Cermak Rd., Chicago.
Telefon: CANAL 5544

Naročnina:
Za celo leto \$6.00
Za pol leta 3.00
Za četr leta 1.75
Za Chicago, Kanado in Evropo:
Za celo leto \$7.00
Za pol leta 3.50
Za četr leta 2.00
Posamezna številka 3c

Published by:
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. Cermak Rd., Chicago.
Phone: CANAL 5544

Subscription:

For one year \$6.00
For half a year 3.00
For three months 1.75
Chicago, Canada and Europe:
For one year \$7.00
For half a year 3.50
For three months 2.00
Single copy 3c

Dopisi važnega pomena za hitro objavo morajo biti poslanji na uredništvo
vsaj in pol pred dnevnim, ko izide list. — Za zadnjo številko v tednu je cas
do četrtega dopoldne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov ured-
ništvo na vrata.

Entered as second class matter, November 10, 1925 at the post office at
Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Ob zatonu leta

Malo je let v zgodovini, ki bi se poslavljali od sveta v tako burni dobi, kakor se poslavljala letosnjina leta 1941. Po vsem svetu divjajo krvavi boji in sovraščno med narodi se razširja bolj in bolj po vsem svetu. Žalostna, prežalostna slika za vsakega, ki je v njem le še količkaj človeka in civilizacije.

Krvida za vse to je seveda v človeštvu samem. Bog ve, če ni prav vsak izmed nas nekoliko sokriv pri temu zлу? Seveda tega ne priznavamo. Smo pač vsi le ljudje, ki imamo sebe za dobre, druge pa sodimo. Smo res le ljudje...

Kje in v čem pa bi bili zakrivili? Načinov je veliko. Že v tem, da ljudje neprestano zabavljamo, vse vprek obsojamo, sejemo seme sovrašča in zavisti. Morda tega niti ne opazimo. Besede pa padajo, na biljone jih pada vsak dan po vsem svetu, kdo jih naj presteje in vsaka pušti nekak svoj utis na onih, ki jo čujejo. In tako se nabira beseda na besedo, obsdobsa na obsdobo in kaj naj požene in pride na dan iz vsega tega? Iz slabega more priči te slabo. Potem se pa čudimo, zakaj je tako na svetu.

Mali primer. V neki zakotni vasi je živel oglar. O njem so pravili, da je znal kleti, kakor bi na orgelce igral. Žena mu je rodila sin in sin mu je dorastel. Pri očetu se je naučil žgati oglje, pa naučil se je tudi kleti, da je znal še bolje ko oče. Mati mu je umrla, ko je bil komaj par let star. Zdaj mu zholi še oče na smrt. Treba je bilo streči bolniku, treba iskati to pa to, sin pa klel, da so v peči kar piskri poskakovati. Legenda pravi, da še celo ko je po zdravnika šel in po gospoda, se je sin izrazil takole: Pridite, oče je bolan, pa čimprej morete, da ta h... preje ne umrje. Legenda pravi dalje, da čez nekaj let so se od tega mlađeniča še drugi mlađeniči v vasi navadili kletve. Vsi so kleli in vsaka druga beseda je bila hudič. Sosed ni mogel niti sosedu omeniti brez h... Ko je sosed pozdravljal soseda na potu, na njivi, ali kjerkoli je pozdravil: "Glej ga h... kaj si že pri delu... glej ga h... kaj si že go... itd. Zraven se pa skoro vsako nedeljo preteplali med seboj in mnogokrat kakega do smrti ubili. Ko so pokopavali neko tako žrtev je ob odprttem grobu ihtela mati učitega: "Oh, zakaj je tako v naši vasi, zakaj tako?" — Pa se oglasti po opravljenih obredih postarani g. župnik in reče: "Vaščani! Pri tem le odprttem grobu naj odgovorim na vprašanje zakaj tako med vami? Vi vti ste veliki preključevalci. Niti enega stavka ne znate povedati, da bi ne bilo h... vmes. H... imate vedno na jeziku, ali se potem čudite, če je hudič med vami. Kaj se jezite, vaš ljubljenc je, drugače bi ne govorili vedno o njem. Pomagate si pa lahko. Obrnite mu hrabet, poboljšajte se, h... poženite iz svoje srede, pa Boga povabite v svojo sredo, pa bote imeli spremembo." Konec legende pravi, da so se dotični vaščani streznili, poboljšali, živeli v prijateljstvu med seboj in vsestranski napredek med njimi je cvetel.

Legenda ali ne legenda, primera je dobra. Ali ni vsej bil zadnja desetletja podoben nekim takim vaščanom? In še kako! Boga je moderni svet pognal v penzion. Komunisti so reševali svet po svoje, brez Boga. Delovali za svetovno revolucijo na vseh koncih in krajih. V Nemčiji je vstal nov preročnik Hitler, ki je deloval in še deluje da njegov brezbojni paganski nazizem prerodi svet brez Boga, v paganstvu in barbarstvu. Po drugih modernih deželah so bili in so še neprestano na delu vse vrste ateisti, ki delajo, da svet razkrstjanijo. Razkrstjanjen svet pa, ki ne pozna nobenega bratstva, ne odpuščanja, ne prizanesljivosti, ne obzira do bližnjega in njegovih pravic, pa nastopa, kakor nastopa. Sila, surova sila brez usmiljenja nastopa. Močnejši vlada in ubija, slabotnejši morajo umirati in poginjati. Ob teh groznih činih in dejavnih pa stojimo vsi in plakamo, kakor ona žena v legendi: "Oh, zakaj je tako na našem svetu, zakaj tako?"

Na svetu ne bo vedno tako, kakor je. Pravica bo zmagala tudi v tej borbi. Kriyda, da je pravica zatiran in po krivici preganjana tako kruto, kakor je, je pa gotovo vsega človeštva več ali manj. Ko bi bil svet bo-

lje pazil, kakor je, bi se ne pojavili voditelji modernega barbarizma, kakor so se.

"V potu svojega obraza si boš služil svoj kruh in zemlja ti bo rodila trnje in osat..." Ne samo polju, tudi v uravnavanju sveta veljajo te besede. Prizadevaj si, pazi, trudi se, pa ti bo rodila zemlja. Če boš zanemarjal zemljo ali pa svojo hišo, slabu bo v njej. To velja tudi za ves svet.

V zadnji svetovni vojni so bile žrtve na strani demokratičnih dežel velike, da so premagale tiranski prusjani zem. Ali ni bila njih dolžnost, da bi bili pazili na svet, kaj se v njem dogaja? Zakaj so dopuščali oni, ki so imeli svet v političnem zakupku, da je pognal in zrastel tak osat in tako trnje, kakor je nazizem, fašizem in pred njima drugi izmi? Ali jih bo ta vojna sedaj kaj naučila? Dal Bog, da bi jih! Žrtev je dovolj — veliko preveč!

Prva dolžnost nas vseh je v tej svetovni borbi, kaščne svet še ni videl, da delujemo vsak po vseh svojih močeh, da demokracija in pravica zmaga. Podpirajmo vsi in vsak našo demokratično in svobodno Ameriko in njene velikega voditelja predsednika Rooseveltta. Amerika mora zmagati in bo zmagal tudi slovenski narod in njegova pravica. Po zmagi pa delujmo vsi vsak po svojih močeh za boljši svet, da bo v svetu več krščanstva, kakor doslej. Vsi si zastavimo en cilj in za ta cilj potem tudi neprestano delujmo: Povsod Boga! Kjer je Bog, tam je mir, kjer je mir tam je ljubezen!

V tem duhu vzemimo slovo od starega leta in s takimi sklepi stopimo jutri v novo leto 1942.

MINISTER SNOJ GOVORI 25. JANUARJA V CHICAGI

Chicago, Ill.

Slovenski javnosti v Chicagi in po vsem osrednjem zapadu, kot Jolietu, So. Chicagi, Waukegan, Milwaukee, itd. se nanzana, da bo Klub "Ljubljana" privedil v nedeljo 25. januarja 1942 v auditoriumu Sv. Stefana na Cermak Road in Wolcott Avenue veliki slovenski shod, na katerem bo nastupil kot glavni slovenski govornik **minister g. Franc Snoj**, ki se je te dni vrnil iz posvetovanja z jugoslovansko vlado v Londonu. Govorili bodo še drugi domači in tudi govorniki. Natančnejši program bo še objavljen.

Tako po shodu bo narodna domača zabava "ljubljanski večer". Servirala se bo "ljubljanska večerja", potem ples in zabava. To bo zabava, kaščne Slovenci v Ameriki niso imeli. Zato, ko prečitate prednазnani, takoj rezervirajte nedeljo 25. januarja, da se gotovo udeležite shoda in narodne zabave.

Obenem se tem potom ujedno vabi vse uradnike(ce) in vse člane in članice na važno klubovo sejo, ki bo v pondeljek večer dne 5. januarja ob 7:30 zvečer. Vsak je pronen, da bo navzoč. Ne pozabite!

Oni ki so se dali na dan Ujetinjenja slikati v narodnih nošah v Pilsen Parku, lahko zdaj dobijo svoje slike, ki so jih naročili. Gotove so in tako lepe. Kdor ne more po sliko preje, jo bo lahko dobil na klubovi seji v pondeljek 5. januarja zvezcer.

Vsem zdravo in srečno novo leto 1942!

Klub "Ljubljana"

IZ JOLIETA SE OGLAŠA NAŠA NAROČNICA

Joliet, Ill.

Cenjeni g. urednik. Ko sem dobila Baragove Pratike, sem si rekla prav tako, kakor toliko drugih: Zakaj, jih niste prej začeli izdajati, da bi imeli že poprej nekaj svojega. Listov imamo veliko, pa bi lahko imeli tudi pratiko, ki je pa prišla in ravno za petdesetletnico Amer. Slovenca. To je, lahko rečemo, nekaj velikega in za naš narod v Ameriki tudi ob nem zgodovinskega. — Amer. Slovenca sem tudi že za naprej plačala, ker prvo delo, ko pride Amer. Slovenec v hišo je, da ga preberem. Najprej seveda pogledam če je kaj iz Jolieti in La Salle. — Zdaj pa se ta vojna, ki trga človeku srce, ko ta Hitler tako razbijajo in mori nedolžne ljudi ter šanta druge dežele, da nas napadajo. — Dokler so otroci mati, je mati vsa tresača — kreh, če otrok kaj zholi, ali se pobije. Ko je pa enkrat odrestal ga ustrelje shoda in narodne zabave.

Posebnih novic mi ni kdovje kaj znanih. Omenim naj, da mi je dne 2. decembra umrla moja hči Karolina Watson v Chicagi. Bila je pripeljana v Joliet in je ležala pogrebnom zavodu Težak. Pogrebničku Težak se je prav lepo zahvalil za vso postrežbo pri pogrebu. Prav tako lepa hvala Father Butala, kakor tudi tem, ki se darovali za sv. maše in za rože, katerih je bilo veliko. Hvala tudi vsem onim, ki ste od daleč prišli jo pokropiti in molit za njo, kakor tudi mojem tratu iz Chicage in njegovih družin, Fany Stih iz La Salle, družini Kobay, Horvat in Stih za rože in maše. — Iz Kalifornije je prišel tudi moj sin, ki

se je pa že moral vrneti nazaj.

Pozdrav vsem bralcem in naročnikom Amer. Slovenca, veseli prazniki in srečno Novo leto posebno onim iz vataške fare in iz Praproč.

Karolina Gregorčič-Oklešen

REV. FATHER ZAKRAJŠEK PRIDE NA WILLARD

Willard, Ill.

Na več vprašanj, zakaj Father Zakrajška ne povabimo enkrat na Willard, odgovjam sledete:

Father Zakrajšek je bil povabljen sem na Willard že za časa, ko se je vršila 13 urna pobožnost, pa je bilo takrat č. g. nemogoče priti. Sedaj pa pride, ako le ne bo kakih sneženih viharjev ali zametov, ali prav slabega vremena. C. g. Father Zakrajšek pride sem za nedeljo 5. januarja. Ob tej priliki bo tukaj tridnevna pobožnost. Omenjeno nedeljo zvezči gorja na svetu? Vsak si lahko da sam odgovor, zato bom pa raje kaj drugega napisal.

Božični prazniki so za nam. Lepi so bili. Letos še posebno lepi in pomemljivi, ker smo imeli polnočno sv. mašo. Že po dvanajstih je bila naša cerkev, ki ni majhna, tako napolnjena, da si se le s težavo še stisnil med množico, mnogi so pa moraliti oditi domov. Vse klopi zasedene; ljudje so stali po sredini cerkve in ob straneh in spodnji kor je bil poln ljudstva, dočim so zgornjega zavzeli pevci in pevke, ki so začeli s prepranjem naših lepih slovenskih božičnih pesmi že ob pol dvanajstih, kakor je bilo oznanjeno v nedeljo poprej. Jaslice, katere so č. sestre mojstversko vredile, so sijale v številnih raznobarvnih lučkah in glavnem oltar je sijal krasote. Med poslušanjem božičnih pesmi, katere so pevci nad vse lepo prepevali, se je ljudstvo pripravilo na sveto dñe, ki se je pričela točno ob dvanajstih uri. In kar je bilo najlepše, je bilo to, da je velika večina pričujočih pristopila božiji mizi in prečela novorodenega Kralja miru v svoja srca. Cetudi je po svetu divjala vojna, v teh srich, sem preprilan, je kraljeval mir, saj se je v nje nastopal On Kralj večnega miru.

Zopet smo prijadrali na koncu leta. Se nekaj ur in že bomo drug drugemu stiskali roke in že zeli "Srečno Novo leto!" Tako je bilo lani, tako je bilo pred desetimi in tako je bilo pred sto in sto leti, da si prijatelji drug drugemu žele srečev v novem letu. Včasih, ko to premišljujem, si mislim: Le koliko je voščilcev med nami, ki tudi njih srca tako misljijo, kar šepetajo ustnice. —

Kaj mislite, koliko jih je. Jaz bi rekel, dosti jih je! Pa je tudi mnogo, mnogo takih, ki ta vzklik ponavljajo kakor papiga, ki se je naučile neko besedo in jo kriči tjavendan, ali kakor gramofonska plošča, ki bi vselej isto podala, kadar jo nastaviš na gramofon, dokler se ne bo izrabila. Res, koliko jih je, ki bleklejo drug drugemu to tako lepo voščilo za novo leto samo iz navade, samo zavoljio lepšega, samo zato, da se na zunaj pokažejo vladne in prijazne. — Da, vladnost je lepa čednost, če je resnična in ni samo prevleka, s katero pokrivamo svoje slabosti in hinavščine. Le ozirni je prišel tudi moj sin, ki te se okoli po svetu. Kralj in

Božična novega smo imeli letos Božič pri nas in sicer silno lepo jejaslice na farnem vrtu, v luirski votlini. Postavile so jih č. sestre. To je bilo kakor nekak "suprajz" za nas, le škoda, da je še sedaj veliko faranov, ki tega novega "čuda" še niso videili. In na sveti večer so bile te jaslice krasno razsvetljene. Vsak pa, ki je to videl, je moral prispati, da je ta "novost" nekaj lepega.

Za nedeljo po božiču so nam pa naši cerkveni pevci in pevke privedili koncert božičnih pesmi, čemur so sledile pete litanijske v blagoslovu Najsvetejšim. Kakor lansko leto, tako so tudi letos farani občivali ta nastop in so pevcem hvaležni za tako lep in užitk poln božični dar. Upamo, da bomo tudi za prihodnji Božič kaj takega deležen. Le škoda, da ni bila večja udeležba od strani faranov, kar pa ni zameriti, ker je bilo pač premalo dano v javnost glede tega koncerta.

Napisa: Edgar Rice Burroughs

POZABLJENA NEVARNOST (358)

(Metropolitan Newspaper Service)

TOMMY COULD NOT STAND BY AND SEE BANCHAK KILL HIS BELOVED FRIEND AND ALLY!

IN HIS FURY HE FORGOT HIS OWN DANGER AND PLUNGED ONCE MORE INTO THE FRAY.

HE DIVED AT BANCHAK'S KNEES. THE HUGE BEAST FELL. THE LITTLE LION SCRABbled FREE.

THE NEXT INSTANT BANCHAK SEIZED TOMMY IN AN IRON GRIP.

Tommy ni mogel stati ob strani in gledati, kako Banchak ubija njegovega prijatelja in zaveznika.

V

**THE
WESTERN SLAVONIC
ASSOCIATION**

Founded on Democratic Principles, disregarding Class, Political and Partisan Beliefs and Opinions.
Formed solely for Mutual Benefit of the members and their beneficiaries and not for profit.

BE A LOYAL BOOSTER

FRATERNAL VOICE

A DEPARTMENT OF AMERIKANSKI SLOVENEC

Monthly English Section — Dedicated To the English Speaking Members Of Our Association

Our Motto: *BROTHERHOOD, LIBERTY AND PROGRESS*

CHICAGO, ILL., WEDNESDAY, DECEMBER 31, 1941.

**THE
WESTERN SLAVONIC
ASSOCIATION**

A Family Organization
The Best Home Safeguard
Fraternal Protection For The Whole Family. Provides For Death, Sick, Operations, Accident and Disability Benefits.

SUPPORT YOUR ASSOCIATION

FRATERNAL VOICE

(ENGLISH SECTION)

Published monthly in the interest of the English Speaking Lodges and the Juvenile Department, and for the progress, good and welfare of The Western Slavonic Association; also to promote and maintain a mutual and fraternal understanding between ALL members; to unite our whole membership and develop fraternity, brotherhood and co-operation to the highest degree.

The following rules must be observed:

1. Write legibly in ink on one side of paper, or type your article, double spacing it. Articles should be as brief as possible.

2. A pen name may be used but must be accompanied by name and address of writer.

3. The editor reserves the right to alter, condense, or accept or reject any copy submitted.

4. No manuscripts will be returned unless requested and return postage is included.

5. Hand changes of addresses to your local secretary who will forward same to the publisher — AMERIKANSKI SLOVENEC, 1849 West Cermak Road, Chicago, Ill.

6. Send all letters, copy and material for this page to reach the editor not later than the 16th day of the month.

Send all communications to:

FRATERNAL VOICE

GEO. J. MIROSLAVICH, Editor

3360 Vine Street

Denver, Colorado

Editor Speaks...

HAPPY NEW YEAR and may the New Year bring you everything your heart desires, including an extra measure of Happiness, Good Health and Prosperity.

The midnight bells are ringing the Old Year's solemn knell. What is the New Year bringing? We cannot tell. We hope it will bring us happy days and many blessings. Fretting and brooding over the past gets us nowhere. A few lines of an old poem is brought to the writer's mind.

Let us forget all sorrow—
Look forward to the morrow;
With spirits full of hope and cheer,
So let us greet the glad New Year.

We have much to look forward to in the coming year. In the days of war ahead each of us has a great duty to perform. All of us want to know what we can do for our country. We will do everything possible to back up the words of our great President "total victory for the U. S."

No matter what your individual desires are to help our country, you can serve it by working hard for the WSA and the fraternal system in general. The more fraternally protected homes there are the greater is the security of the nation and its form of democracy.

The Fraternal System and Democracy works hand in hand as is illustrated by the following excerpts taken from an article in the Railway Employees Journal. We quote:

"Democracy was conceived and nurtured by the human instinct for Freedom, Liberty and Justice. Freedom of speech and assembly, freedom of worship and freedom of thought and action constitute the foundation of Democracy."

"Fraternity means emancipation from all forms of duress and slavery, every man a king in his own domain, without invading the rights of others; justice to the rich and poor alike, to low as well as high; every man being entitled to his day in court and to a fair and honest trial by a jury of his peers."

"And back of all this is the sanctity, security and protection of the home and home life. Without these there can be no Democracy. Democracy means patriotism, obedience to law and order; it means working together for common good. It means taking an interest in the misfortunes of others. It means to give helpful service when needed. That is Democracy at work, and that is also fraternalism at work. In reality the two are inseparable; one cannot exist without the other."

"For over a half century fraternal associations have been doing all these things. Fraternity is not new. It has existed in the hearts of men for ages, long before these associations were begun. Though the practice has been generally outmoded because more men prefer to provide for their own protection, it still is true that when a fellow workman dies or is disabled, others give what they can afford to help him and his family. That is the spirit of fraternity and today that spirit carries on in the more practical form of fraternal insurance."

"America is all-powerful and all-sufficient. America has always stood united to protect our freedom, our liberty, our way of life; and fraternal societies have not received the credit they deserve for the part they have done to make it so."

"From the cradle to the grave fraternal societies have taught their members to be patriots, to be fraternal, to do what all law-abiding people ought to do, to respect our country and obey its laws. Our fraternal associations have been a tremendous force in developing all these characteristics. Over fifty million fraternalists have stood around a common altar and dedicated themselves to the principles above outlined."

"No other institution on earth has done so much to make America what it is today as the fraternal association, and history will tell the story long after we shall have passed on our way, of the part fraternalists played in making this country the finest in which to live. Every member of this Association can feel mighty proud to be a part of our great fraternal system which has been the backbone of our freedom, liberty and justice." End of quote.

Be Thankful—Be Merry—Be Happy—Because You Live in America. Keep the Star of Hope and Freedom Shining in America. Buy U. S. Defense Bonds and Stamps. Strive Earnestly for the Progress of Fraternalism.

From the Office of the Supreme President WSA.

The year 1941 is fast drawing to a close and when it has passed over the horizon, it will have left much in the memories of mankind. The outstanding incident is, of course, the infamous treachery of a country that professed to be carrying on peace negotiations with our United States while it actually was planning and executing a severe militaristic blow. Yes the action of Japan will linger long in the memories of the people of the United States. But this act will not only serve to be a memory. It will be and is the signal for the uniting and solidifying of a great nation for one common purpose—the destruction of the menace to our freedom, our Democracy and our right to the pursuit of happiness. This act has set fire to the torch of freedom in the hearts of each and every American and has instilled therein a burning desire to do all that is within each individual's power to preserve our way of life.

Each of us would like to take up arms and personally help destroy the madmen abroad, but, unfortunately, that privilege can not be shared by all. To those that remain, however, there are means available that can be utilized very effectively, and which play a most important role in the progress of our country. We can enlist our services in the Civilian Defense Programs and do such things as may be required of us in times of emergency in our particular cities. Our women can form Red Cross units and spend their spare time making bandages and other essentials required by the medical corps. And each and every one of us can purchase Defense Bonds and Savings Stamps and thus invest our money in the safest institution in the world — our Government.

Yes, dear members of the WSA, the year 1941 will leave us many memories which will be burned indelibly in our hearts. Let us endeavor to soothe these burns by doing everything in our power to aid our Country to triumph in this struggle. Let us buy Defense Bonds and Stamps immediately and, if possible, give them as Christmas present this year. Let us do our

Nation Called To Aid Of Red Cross

President Roosevelt, Friday, Dec. 12, issued a proclamation urging universal support of the \$50,000,000 war fund campaign launched by the American Red Cross with the outbreak of hostilities.

The text of the president's message follows:

"Whereas, Our country has been viciously attacked and forced into a war of vast proportions, which will inevitably bring grief and distress to many and self-sacrifice to all; and

"Whereas, For more than 60 years the American National Red Cross has played a vital role in binding up the wounds of the injured, in sheltering, feeding and clothing the homeless, in succoring the distressed, in rebuilding broken lives, and in rehabilitating the victims of catastrophes of nature and of war; and

"Whereas, In preparation for just such an emergency as we are now facing, the American National Red Cross has been spending funds at the rate of more than \$1,000,000 a month, which is but a small fraction of the amount that the organization now requires in order to carry out effectively its functions as an essential auxiliary of our armed forces, par-

ticularly as a friendly liaison in welfare problems between the man in service and his family at home, and as a key agency in the civil-defense plans;

"Now, Therefore, I, Franklin D. Roosevelt, president of the United States of America and president of the American National Red Cross, do hereby proclaim the beginning, as of this date, of a Red Cross war fund campaign for the raising of a minimum sum of \$50,000,000 and I appeal to the American people to make this campaign an overwhelming success.

Realizing the desire of every American to participate in the national war effort, I confidently anticipate an immediate and spontaneous response to this appeal."

Western Slavonic

Association

DENVER, COLORADO

Names and addresses of Supreme Officers:

SUPREME BOARD:

Leo Jurjovec, President, 1840 W. 22nd Pl., Chicago, Ill.
Geo. J. Miroslavich, Vice-Pres. & Juvenile Supervisor, 3360 Vine Street, Denver, Colo.

Frank Primosich, 2nd Vice-Pres., 1927 W. 22nd Pl., Chicago, Ill.
Anthony Jernik, Secretary, 4825 Washington St., Denver, Colo.

Michael P. Horvat, Treasurer, 4417 Penn St., Denver, Colo.

Dr. J. F. Snedec, Medical Director, Thatcher Bldg., Pueblo, Colo.

BOARD OF TRUSTEES:

Max J. Kochevar, Chairman, Central Bldg., Pueblo, Colo.

Mike Popovich, 2nd Trustee, 9310 Ewing Ave., So. Chicago, Ill.

Jos Blatnik, 3rd Trustee, 2609 E. Evans Ave., Pueblo, Colo.

JUDICIARY DEPARTMENT:

Frank Glach, President, 1036 E. 77th St., Cleveland, Ohio.

Johannes V. Mervar, 7801 Wade Park Ave., Cleveland, Ohio.

Peter B. Goleš, R. D. No. 2, Box 143, Sandy, Utah.

Joseph Skrabec, 12 W. New York Ave., Canon City, Colo.

Frank M. Tomasic, Box 444, Helper, Utah.

OFFICIAL ORGAN:

"Amerikanek Slovenc", 1849 W. Cermak Rd., Chicago, Ill.

All remittances for assessments and official correspondence shall be addressed to the office of supreme secretary, and all complaints of appeals to the office of the president of judiciary committee. Applications for admission into the adult department, increase of insurance, sick, accident, operation and indemnity benefit certificates shall be mailed to the office of supreme Medical Director.

The WSA invites any male or female person of the Caucasian or white race between the ages of 1 and 50 years to join its ranks. Persons, who desire to become members of the Association, should contact any officer or member of the nearest WSA lodge or write direct to the headquarters of the Association. Eight adult members are required to organize a new lodge in localities where there is no lodge of the Association. For all additional information in regard to organizing lodges, or becoming members, please write to the office of supreme secretary.

JOIN THE WESTERN SLAVONIC ASSOCIATION TODAY!

FINANCIAL REPORT FOR NOVEMBER, 1941

FINANČNO POREČILO ML. ODD. ZSZ ZA MESEC NOVEMBER 1941

dge.	Dis-	Lodge	Dis-	Receipts	bursements	Receipts	bursements
št. Prejemki	Izdatki	Dr. št. Prejemki	Izdatki	\$392.03	\$103.00	30	41.41
470.54	259.00	31	26.44	—	—	32	135.66
112.57	65.00	33	—	15.00	—	34	164.72
242.70	135.50	35	—	—	—	36	12.56
77.88	—	37	—	—	—	38	220.20
325.96	245.00	39	—	98.00	—	40	51.58
55.47	27.00	41	—	17.50	—	42	76.57
226.06	—	43	—	—	—	44	30.95
35.93	—	45	—	—	—	46	55.85
23.64	14.00	47	—	—	—	48	60.06
191.47	65.50	49	—	—	—	50	25.51
65.05	48.00	51	—	—	—	52	48.43
439.87	31.00	53	—	18.00	—	54	65.10
125.05	31.00	55	—	—	—	56	10.07
103.30	—	57	—	20.00	—	58	11.14
231.41	146.00	59	—	—	—	60	53.34
79.35	121.00	61	—	14.00	—	62	20.41
95.81	35.00	63	—	—	—	64	24.77
90.11	—	65	—	—	—	66	—
17.52	—	67	—	—	—	68	—
56.83	—	69	—	—	—	70	—
18.52	—	71	—	—	—	72	—
25.88	37.00	73	—	—	—	74	—
132.32	26.00	75	—	—	—	76	—
Total — Skupaj	\$5304.07	Total — Skupaj	\$1752.50				

Interest on Bonds — Obresti na obveznicah:	
000 Alamosa, Colo. Ref.	4%
000 Pueblo Co., Colo. Sch. No. 13.	4 1/2%
000 Springfield, Colo. Pav.	6%
000 Winters, Tex. Munici. Hosp.	4%
000 Republic Bldg.	5%
000 Edgewater, Colo. Water Ref.	4%
500 Ouray Co. High Sch.	3 3/4%
00 Acc. Int. on Dolores, Colo.	8.75
S. Savings.	2.90%
Interest on FHA and Mortgage Loans—Obresti na FHA	2.90%
Interest on FHA — Davki na FHA	239.76
Interest on FHA — Zavarovalnino proti ognu na FHA	81.45
H&A Insurance — Zavarovalnino na FHA	4.89
Certificate Loans Increased—Posojilo certif. zvrsano	11.78
Total Receipts from lodges — Skupni prejemki od društva	118.80
Total receipts — Skupni prejemki	5,304.07
Balance October 31, 1941 — Preostanek	6,543.89
Total — Skupaj	330,596.31

Disbursements — Izdatki:	
Sick Benefit Claims — Bolniške podpore	\$1527.50
Operation Claims — Operacijske podpore	225.00
Total disbursed to lodges — Skupno izdato društvo	\$1,752.50

Miscellaneous — Razno:	
Printing, Ad and Stationery — Tiskovine	\$ 60.25
Office Rent — Najejmimo pisarne	20.00
Officials Salary — Uradniške plače	198.00
Home Office Employee—Pomočnico v gl. uradu	29.70
Postage and Phone — Poštnina in telefon	12.06
Composition and Translation of 1942 By-Laws...	100.00
Exch. Charges on Coupons—Vnovčenje kuponov	2.69
Total disbursements — Skupni izdatki	\$422.70
Balance November 30, 1941 — Preostanek	2,175.20

Sick Benefits Paid — Bolniške podpore plačane:	
Dr. št. Name	Amount
1 Marolt John	\$20.50
1 Mozina Frank	60.00
1 Purkart Thomas	12.50
1 Starr Anton	10.00
3 Pavlovec Gregor	26.00
3 Roitz Joseph	53.00
3 Simonic Mary	29.00
3 Kochevar Matt	61.00
3 Novak Joe	15.00
4 Gaemle Jerry	31.00
4 Smiljanich Mike	34.00
5 Bostjanec Louis	11.00
5 Damjanovich John	23.00
5 Kikel Mary	55.00
5 Jurčič John	15.50
5 Zeletel Anton	15.50
5 Zelezniak John	15.50
7 Gale Agnes	50.00
7 Golic Pauline	15.00
7 Grande Mary	25.00
7 Krasovich Agnes	30.00
7 Kukovich Magdalena	50.00
8 Baloh Rosie	27.00
8 Jessih John	14.00
14 Gorishek Louis	30.00
14 Potocnik Mary	26.50
14 Stavar Frank	9.00
Dr. št. Name	Amount
15 Balic Marko	30.00
15 Predovich Anna	18.00
16 Janoski Anthony	16.00
16 Levstik John	15.00
17 Cioccetti Mike	31.00
21 Koschak John	19.00
21 Kosir Angela	19.00
21 Kosir Frank	26.00
21 Pucel Louis	11.00
21 Puzel Fred	43.00
21 Williams Frances	28.00
22 Kochevar Elizabeth	30.00
22 Pezel Katy	61.00
22 Smith Joseph	30.00
23 Jartz Margaret	35.00
28 Hribar Amalia	25.00
28 Stojc Anton	12.00
29 Winters Emil	26.00
32 Kirz Josephine	15.00
36 Vidic Frank	23.00
37 Muskon Mary	17.50
41 Meyers Stephie	15.00
45 Srdich Eli	40.00
51 Bubnick Mary Ann	18.00
52 Pozun Josephine	17.00
52 Towne Rose	22.00
Dr. št. Name	Amount
Operations — Operacije:	20.00
54 Pasic Joe, Jr.	20.00
54 Tezak Anton	36.00
54 Tezak Martin	21.00
59 Rudolpi Caroline	14.00
3 Roitz Joseph	\$75.00
7 Grande Mary	75.00
36 Vidic Frank	75.00
Total — Skupaj	\$1527.50
Total — Skupaj	\$225.00

CHANGES IN MEMBERSHIP OF THE WSA FOR NOVEMBER, 1941

SPREMENBE V ČLANSTVU ZSZ ZA MESEC NOVEMBER, 1941

K št. 1 iz ml. odd.: Frances M. Gerze, cert. DD-1037, R. 18, zav. \$1000 in \$1; in Dominic T. Pacello, cert. DD-1024, R. 22, zav. \$1000 in \$1.

K št. 3 iz ml. odd.: Frank Novak, cert. DD-1027, R. 18, zav. \$500 in \$1 in John Novak, cert. DD-1028, R. 18, zav. \$500 in \$1.

K št. 5 iz ml. odd.: Helen F. Kikel, cert. DD-1029, R. 18, zav. \$500 in \$1;

NOVLETNI DNEVI V SVETOVNI ZGODOVINI

Začetek novega leta je bil, in je deloma še, pri različnih narodih zelo različen. Saj se je ravnal po stopnji njihove izobrazbe, po njihovi veri, po zgodovinskih dogodkih, razmerah v pridi itd.

Najstarejši novoletni dan v svetovni zgodovini je znan iz l. 3750, pred Kr. Dogmati so ga na naslednji način: Našli so papirovs zvitek zadnjega babilonskega kralja Nabonetus (550 pr. Kr.), iz katerega so zvedeli, da je ta kralj iskal ustanovno listino sončnega templja v Siparju in jo v temeljnem kamnu tudi našel. Izkazalo se je, da je bil ta tempelj zgrajen 3200 let pred Nabonetusom. Zdaj je pa prof. Biot nedavno v Egiptu odkril najstarejši koledar sveta: dve lepo okrašeni reliefni plošči z napisimi iz l. 3285 pr. Kr., iz katerej je razvidno, da so Egipčani šteli čas po letih, ki so imela 365 dni. V teku 1505 let sta začetka obeh let zopet sobjadla, in sicer se je to zgodilo 3285., 1780. in 275. pr. Kr.

Ob današnji vsestranski povezosti narodov je postal enoten koledar nujno potreben in je domalega izveden — celo Rusi in Turki so opustili lasten koledar in uveliti gregorijanskega. V starem veku in še dolgo pozneje so pa pri raznih narodih začenjali novo leto ob zelo različnih dobach. Ker je večina narodov štela leto po luninih izpremembah, ni bilo nobenega določenega začetka leta; nekateri so praznovali novo leto spomladi, drugi jeseni. Prastari perzijski novoletni praznik "nauruz" so obhajali vedno spomladi, in tako je ostalo tudi pod islamom. Judje so praznovali svoje novo leto do 440. l. pr. Kr. v mesecu abib — aprilu, in to v spomin svojega odhoda iz Egipta. Za majška plemena Amerike je bila merodajna doba prve setve. Sirski koledarji — antiohijska doba in doba Seleukidov — so začenjali leto 1. septembra in 1. oktobra, ker se narava na vzhodu v tem času po poletni onemoglosti prebudi k novemu življenu. Pod tem vplivom so l. 444. pr. Kr. tudi Judje preložili 1. 1582. je cerkev uradno priznala novoletni praznik na prvi dan meseca "tišel" — septembru.

Kelti in Germani so začenjali leto z nastopom zime, kar dan z nastopom noči. Po staronordijskem koledarju je bilo novo leto na 23. dan novembra (god. sv. Klemencia), ker so morale ladje od tega dne dalje ostati v lukih. V galilejski cerkvi so pod keltskim vplivom obhajali novo leto na dan 11. novembra, to se pravi, ta dan se je začenjalo novo zakupno leto.

Cerkveno leto se začenja decembra s prvim adventom; šele l. 1582. je cerkev uradno priznala novoletni praznik na prvi dan meseca "tišel" — septembru.

SVET KOPRNI V STRAHU PRED KONCEM SVETA

Naša stara zemlja pač še ni bila vata za vsakogar, kdor je holidar doživel takega novega leta, kakor ob prehodu 999. v 1000. leto. Tisto leto — 999. — so bili po vsem krščanskem svetu vstali preroki, ki so govorili o dopolnitvi tisočletnega kraljestva in napovedovali za polnoč na Silvestrovo apokaliptični konec sveta. Množič se je polastiila taka neomejena premama, da kaj takega zgodovina ne pomni ne prej ne kasneje.

Povsod, posebno pa v Rimu, so z grozo pričakovali konec leta. Iz tega se je v drugi polovici decembra razvil prav smrten strah, panika, katera si danes niti prav predstavljati ne moremo. Sodobni kronisti poročajo o raznih zloveščih nebesnih znamenjih, o plamenečih repaticah in zvezdnih utrinkih. Večina kmetov že jeseni ni bila več obdelala polja, saj ni bilo tudi spričo pričakovanega konca sveta nezmišljeno. Vsa trgovina je zastala, vsa podjetnost zamrla, celo tekočih državnih poslov niso več opravljali.

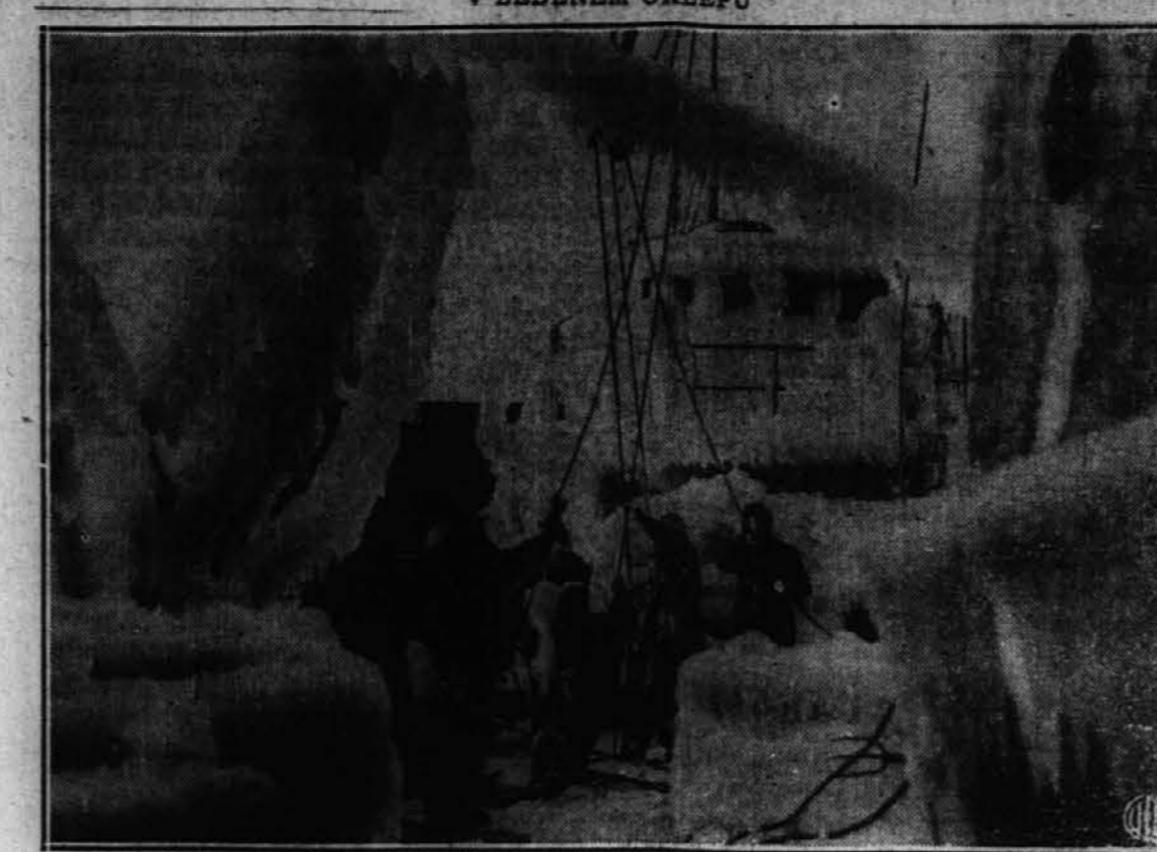
V drugi polovici decembra se je smrtni strah pri mnogih izpravil v blazno željo, da bi izpali preostajajočo čašo življenga v polnih požirkih do dna. Prodajali so svoje imetje in si do skrajnih meja privoščili vse telesne uštike; cesar kdo sam ni mogel zapraviti, je razdal drugim. Bogatini so na stežaj odpr-

bra. Za vse poznejše arabsko-turske koledarje je veljal kot začetek novega leta dan Mohomedovega bega, ki so ga morali pa vsako leto za 11 dni preje praznovati, ker so tudi Arabci šteli leto po luni.

Egipčani, katerih celokupno življenje je bilo odvisno od Nila, so se po njem povzpeli tudi na višek nebožanstva. Z njegovim naraščanjem meseca julija se je zato začenjalo njihovo leto, in ravno tako pri Grkih, ki so se sploh vse modrosti pri njih učili. Italija plemena, torej tudi Rimljani, so na dan 8. septembra obhajali "praznik Zemeljske matere" in začenjali s tem svoje novo, poljedelsko-tridelno leto. Začasna kraljev, ko se je začel Rim bojevati in na vse strani širiti, je bilo določeno novo leto sredi meseca marca; tedaj je namreč minil zimski vojni početak, in vojska je mogla odrinuti zopet na pohod. To je pomenilo za Rimljane isto, kar za Egipčane naraščanje Nila. Da začenjamo zdaj novo leto s 1. januarjem, se imamo zahvaliti neke vrste slučaju: 195. l. pr. Kr. je divjala vojna proti Lusitaniji (Portugal), in ker je za Rimljane stvar tam zelo slabo kazala, se imenovali v Rimu novega konzula — ime mu je bilo Nobilior — dva in pol meseca prej, da bi pospešili pomoč vojski v Lusitaniji. Ker je bil ta dan tudi Jupitrov rojstni dan, je ostal v bodoče merodajen za nastop službe novih konzulov. Že takrat je bila navada, da so se vršile na to novo leto razne zabave in da so si drug drugemu dajali darila.

Kelti in Germani so začenjali leto z nastopom zime, kakor dan z nastopom noči. Po staronordijskem koledarju je bilo novo leto na 23. dan novembra (god. sv. Klemencia), ker so morale ladje od tega dne dalje ostati v lukih. V galilejski cerkvi so pod keltskim vplivom obhajali novo leto na dan 11. novembra, to se pravi, ta dan se je začenjalo novo zakupno leto.

Cerkveno leto se začenja decembra s prvim adventom; šele l. 1582. je cerkev uradno priznala novoletni praznik na prvi dan meseca "tišel" — septembru.

Slika kaže, kako se bostonski ribiči bore proti mrazu in proti ledu, ki je objel v svoj oklep neko njihovo ladjivo v bližini Nove Fundlandije.

RAZNOTEROSTI

NORVEŠKI DELAVCI ZAPUŠČAJU NEMČIJO ZARADI SLABIH PLAC

Geneva, Švica. — (ONA) — Neki norveški delavec, ki se mu je posrečilo pobegniti čez mejo iz Nemčije v Švico je povestil, da so dolge ure dela združene z majhnimi plačami tako razočarale norveške delavce, ki so se bili svoj čas prostovoljno javili za delo v Nemčiji, da jih je velika/večina žela nazaj na Norveško, ali so se pa vtihotaplili v Švico z namenom, da se pridružijo aliancim proti osišču.

Danes, ko je v ospredju splošne pozornosti možnost nemškega letalskega desanta v Angliji, je vsekakor zanimivo dejstvo, da je sovjetska vojska prva pomisljala na izkrcajanje napadalnih čet z letali na vodi in je take poskuse tudi z uspehom izvršila.

V primeru desanta na vodi gre za popolnoma nov način letalskih akcij proti pomorskim lukam in oporiščem, ki so zaradi minskih polj ali pa zaradi utrjenje obale sicer nepristopna. Kakor so že poskušali v sedanji vojni pripeljati z letali vojake nad sovražniki zaledje ter jih tam spustiti na tla s padali, tako je na dlani misel, da se kaj takole lahko izvrši tudi na vodi. Pristanek izvrše prevozni hidroplani. Najprej seskočijo iz letal s padali posebno za take akcije izvezbane čete, ki so opremljene enako kakor kopni padalci, le da ima vsak vojak še poseben gumijski čoln, ki ga po padcu na vodo gledino ponese v bližino obalnih utrd. Padalci se približajo obali neopazno, ker se taki poskusi vršijo navadno ponoči ali pa v gosti meglj podnevi. Padalci napadejo utrdbi in jih zavzamejo, nakar prilete prevozni hidroplani ter izkrcajo gestapoški agenti in prav tako niso imeli nikake prostosti zasedejo osvojene točke in na-

Kot toliko, njegovih tovarišev-delavcev, je ta Norvežan prevzel zaposlitve v Nemčiji, ker so ti resno obljudili visoke plače, toda so bili kaj kmalu razočarani. — Plača, tako je poveda, se je dajala od 60 urugra do 100 urugra na delo na teden z dve urami obveznega čezurnega dela, za katero so dobili k redni plači, ki je znašala 76 pfenigov na uru, ceilih 15 pfenigov (približno sedem centov ameriškega denarja).

Norvežani so zaslužili v Nemčiji na teden po 47.40 nemških mark (približno \$18) toda od tega so jim odtrgali devet različnih taks, ki so skupno znesle 23.30 nemških mark. — Kljub temu, da se ti Norvežani niso udejstvovali v nikaki politični organizaciji v domovini, so se nazaj obnašali proti njim silno sumljivo. Pridelu jih je vedno opazoval gestapoški agent in prav tako niso imeli nikake prostosti zasedejo osvojene točke in na-

In tedaj se je groza, ki ni imela primere, izpremenila v veselje, kakor ga ni še nikdè videl. Vse se je od sproščene radosti objemalo in poljubovalo, kdo je imel še kaj pozemskih dobrin, jih je od sreče razdal med brate.

Od tega prečudnega novega leta je ostala navada, da si všečimo: "Srečno novo leto!"

V BLAG SPOMIN

prve obletnice smrti nepozabnega nam dragega sočarpa, oz. očeta,

LOUIS MAROLD,
ki je preminul 29. decembra 1940.

Le eno leto je minulo, kar si odšel od nas, a kako dolga se nam je zdela ta doba brez tvoje družbe. Težka je bila ločitev od ljubljenega soprega in očeta, ko si nam bil tako dober, toda tolažimo se, da še pride čas, ko se ponovno snidemo tam, kjer ni več ločitev.

Zaludoči ostali:

Frances Marold, sopraga in otroci.

Colorado Springs, Colo., v decembru 1941.

Joint Resolution
Declaring that a state of war exists between the Imperial Government of Japan and the Government and the people of the United States and making provisions to prevent the same.

Whereas the Imperial Government of Japan has committed unprovoked acts of war against the Government and the people of the United States of America: Therefore be it Resolved by the Senate and House of Representatives of the United States of America in Congress assembled, That the state of war between the United States and the Imperial Government of Japan which has thus been thrust upon the United States is hereby formally declared; and the President is hereby authorized and directed to employ the entire naval and military forces of the United States and the resources of the Government to carry on war against the Imperial Government of Japan; and, to bring the conflict to a successful termination, after the interests of the country are fully pledged by the Congress of the United States.

Franklin D. Roosevelt
Speaker of the House of Representatives.

H. Wallace
Vice President of the United States and
President of the Senate.

W. C. Gandy
Chairman of the Joint Committee on Foreign Affairs.

W. C. Gandy
December 8, 1941, 4:10 p.m. E.S.T.

Franklin D. Roosevelt

Zgoraj je fotografiski posnetek rezolucije, s katero je Kongres Združenih držav napovedal vojno Japonski. Celotni potek, namreč predlog, debata, sprejem in podpis rezolucije, je vse le nekaj ur.

to prodriajo dalje v notranjost.

Kakor rečeno, so se slični poskusi v sovjetski vojski često vadili in so se večinoma odlično obnesli. Ta uspeh je zbudil veliko zanimanje vojaških strokovnjakov, ki proučujejo nadaljnje možnosti urenjevanja teh načrtov v večjem obsegu. S tem se bosta važnost padalec in pomen letalskih desantov še bolj podprtala.

NIČ NOVEGA POD SONCEM

Razdelitev kruha in moke na karte ni znana samo iz pretekle in sedanje vojne. Tudi poprej so poznavali težke dneve in nerodovitne letine, ko se niso mogli posamezni kraji preskrbovali s hrano. Vrhnu tega niso imeli želenic, po katerih bi mogli prevažati hrano.

Zima v letu 1845-46 je bila zelo ostra, takšna, da poleti ni nobena stvar obrodila. Tedaj so bile cene kruha tako visoke kadar še nikdar poprej. Takrat pa niso nobeni socialni organizaciji kakor jih poznamo dandas, a kljub temu so postavili "komisije za siromašno prebilavstvo". Država je pomagala tem komisijam, da so lahko posenci dobitile žito iz tujine. Žito so mleli doma, moko pa dajali pekom. Ti pa so bili v teh časih gospodarji položaja in za druga denar prodajali kruh. Ker pa je v pekarnah nastopila taka gneča, so bile oblasti prisiljene izdati krušne karte, s paterimi so uredili cene in kolicično kruha. Prvo mesto, ki je določilo ceno za moko in kruh v tistem času, je bilo mesto Karlsruhe. Da pa omili nevoljo svojih mečjanov, je mestno poglavarstvo že v maju leta 1847 sklenilo pogodbo s peki ter najelo posojilo 150.000 goldinarjev za nakup pšenice. Pšenico so v mestu zmeli in pakovali v pekarni, da bi se sovražni prikralci v kako prometno sredstvo, bojne ladje ali kaj drugega. Vsa sumljiva stanovanja so preiskali in iskali v njih predstavnike takratne pete kolone.

Predstavite vašim prijateljem "Amer. Slovence" in jim ga priporočite, da se nanj načoč!

NOVIZOLIRNI MATERIAL

Na Švedskem so začeli uporabljati novo vrsto izolirnega materiala, ki ga imenujejo "velit." Sestoji iz ploščic le-

WHAT TO DO IN AN AIR RAID

OFFICIAL—BY THE U. S. OFFICE OF CIVILIAN DEFENSE

3. PUT OUT LIGHTS

Whether or not black-out is ordered, don't show more light than is necessary. If planes come over, put out, or cover all lights at once — don't wait for the black-out order. The light that can't be seen will never guide a Jap. Remember, a candle light may be seen for miles from the air.

If you have portieres, overdrapes, or curtains, arrange a double thickness over your windows. Blankets will do. If you have heavy black paper, paste it on your windows. Don't crowd or stampede stores to get it, however. You probably have everything you need at home. Be ingenious — improvise.

Should you get an air-raid warning, remember to shut off gas stoves, gas furnaces, and gas pilot lights on both. Bomb explosions may blow them out from blast effect. Gas that collects may be explosive later.

Prepare one room with the least window glass, in the strongest part of your house, for a refuge room. Put food and drinking water in it. Put a sturdy table in it. Put mattresses and chairs in it. Take a magazine or two and a deck of cards into it. Take things like eyeglasses and dentures with you when you go into it. Take toilet facilities, paper, a screen. If you have a portable radio, take that too. Above all, keep calm. Stay at home. Put out lights.

"NA INDIJO"

— ZGODOVINSKI ROMAN —

Ruski spisal G. P. Danilevski
Preložil Al. Benkovič

— Ne samo, da so usmrtili — je vdihnil višji odgovoril Kasatkin, — marveč še kaj hujsega: zlobno sramotili ... kože usmrčenih v uniformah in s sabljami so natlačili s senom in razstavili pri mestnih vrati.

— Jaz jim bom že dal kože, safijancem! — je rekel Peter in se mračno obrnil v stran.

Ladja je pravkar zavila okrog zelenega pomola poleg trdnjave. Petropavlovski stolp je jarko blestel v zadnjem, bagremem sijaju zahajajočega sonca.

— Stojte, — je zdajci Peter ukazal mornarjem. — Zapeljite k bregu, jaz imam tu posla. A vi, — se je obrnil h Kasatkino, idoč ž ladje, — počakajte me tu.

Ti so ostali v pristanu. Peter je stopil v trdnjavo in zdajci se je oglasil na straži rezek glas zvona.

Jezen in mračen je stopil Peter v Garinovo kazemato. Sorodniki in niogočni zaščitniki so imeli priliko naznaniti ujetniku, da ga bo car nemudoma prišel zaslišavat. Knez je zahteval papirja, napisal gosto besedno prošnjo za pomiloščenje; ko pa je slišal za ta čas nenavadno zvonenje, je zgrabil monturo, ki so mu jo bili preskrbeli zaščitniki, in jo oblekel. — "Tako," si je mislil. "V gubernatorski opravi, ne se odloženi, me menda vendar ne požre luti volk ...".

Car je vstopil in molče obstal pri pragu. V večernem mraku ni takoj opazil jetnika.

— V vsem sem kriv, milostivi, — je zaklical knez, sredi kazemate padel na kolena in podal prošnjo carju. — Izpreglej nevrednemu, skesanemu sužnju.

— Česa si kriv? — je vprašal Peter in papir vtaknil v žep. — Želel si me videti ... evo me ...

Gagarin se je zmedel. Sedaj je brez prič stal pred carjem iz oči v oči.

Zahajajoče solnce je z rdečerumenimi, poševno padajočimi žarki razsvetljevalo nizko, mračno celico s Petrovo postavo pri vhodu. Prah, ki ga je bil s kamnitih plošč dvignil na kolena padši velemožni jetnik, se je vel v žoltih, kakor s krvjo prepojenih kolobarjih.

Kakor pred Gospodom, tako tudi pred tabo, car, ne zamolčim ničesar, — je pričel knez Matvej Petrovič. — Pred vsem ne tajim ničesar, jemal sem mnogo daril in podkupljovan. In vse to, oh, sem delal v zaslepljenosti glupo in nereditno klub predpisom in ukazom ... Usmili se, oče in uvažuj moje prejšnje male zasluge, ki sem si jih pridobil ... Kriv sem pred tvojim obličjem ...

— Kaj? Samo pred meno? — je rekel Peter. — Kaj pa oropano ljudstvo, gladni in neobutni vojaki in ponesrečeno podjetje proti Indiji?

— Obljube in darila, ne jezi se, — je nadaljeval Gagarin. — Jemal sem jih proti tvoji volji in trpel prepovedan neredit ... Mi vsi smo grešniki pred teboj ... ti edini si brez slabosti in greha ...

Peter je molčal.

Dokazano je, popolnoma dokazano, — je nadaljeval knez in dvignil roke. — Prosim Vaše Veličanstvo, kakor se Bog prosi, naj grem v samostan do konca dni ... A za zločine in pregreške ter druge neumnosti, — je pristavil ihteč, — imam moje premično in nepremično imetje — tvoja volja naj se zgodi ...

S prijateljem po svetu

Dober zanimiv list, ki daje pouk, je najboljši človekov prijatelj. Dober list bogati človekovo znanje. Dober zanimiv list dela vam tovarstvo ob dolgih zimskih večerih. Tak list boste imeli, če si naročite družinski mesečnik

NOVI SVET 1849 West Cermak Road, Chicago, Illinois

STANE LETNO SAMO \$2.00 — NAROČITE SI GA ŠE DANES!

Rdečica je Petru zalila obraz, gibal je s priezanimi brki. Kakor rumeno ognjena prikazan je stal sredi celice.

— In ti, ki si podpisal sodbo nad mojim sinom, — je rekel Peter premagajoč se, — ti, ki si smelo izrekli smrtno kazens nad mojim potomcem, prosiš usmiljenja? Ti prvi pokrovitelj državnih tatov, opustoshevavec cele dežele, tatinski gubernator? ... Ali me ne poznaš?

Gagarinu se je stemnilo pred očmi. Obšlo ga je nekaj kot smrt, kot grob. — "Izdali so me pomagači, Judeži!" — je mislil sam pri sebi. — "Premalo so dobili ... še več bi bili radi dobili psi ..."

Vse vzemi, gosudar, vse, — je civil ujetnik, bil ob tla s sivo glavo in krčevito grabil in poljuboval Petrove škornje. — Pri mojem sinu — oh, v skrinjici — so skriti dragulji, demanti in biseri ... kneginja, oj, je tudi razpoljilala ... po znanici ... v Holandijo ...

— Koliko je poslala?

Gagarin so pričele begati zasenčene oči.

— Po vsej pravici rečeno, petdeset tisoč cekinov, — je rekel jecljaje. — Tudi knezu Jakobu Dolgorukovu od senata, Liharevu in preiskovalnemu sodniku Paškovu ... in Daniliču ... se je dajalo na dolg ...

— Ti si jih podkupil? — je vprašal Peter.

— Meso je slabo, zapeljalo me je preiskovanje ... sodnije so obljuhljale ...

— Gadja zaleda! — je vzkriknil Peter in izvlekel prošnjo. — Kaj si napisal tu?

— Izpoved ... milosti prosim nevredni suženj ...

— Tri leta traja preiskava, — je rekel Peter in zmečkal papir, — tri leta si se izmuzaval kakor jegulja, se zvijal, pesek metal v oči in omafljal sodnike ... Sedaj izdajaš njih glave ... Cuj! — je nadaljeval. — Jaz nisem kalmiški glavar in ljudozerec Sirgazi ... oni imajo mongolske navade in značaj, mi — ruske ... Toda, ako bi jaz tebe, predzrni upornik in tat siromakov, njim izročil v sodbo, potem bi ti Azijati prisodili tebi, kar zaslužiš ...

Petru je krčevito trepetal obraz. Stopil je proti vratom.

— Usmili se ... car Peter Aleksejevič! — je kriknil Gagarin in se plazil za njim. — Ne kaznui me ... udan sem ti bil, ko si bil še majhen ... vsi smo bogoprodavci ... edini ti ... ti ...

Kakor črn oblak je stopil Peter iz trdnjave. Sluga in Kasatkin sta mu pomagala sestri v ladjo. Nekaj časa so se vozili molče. Trdnjava je ostala za njimi. Nevo je pokrival večerni mrak.

Bog je dal, Bog je vzel, češčeno naj bo njegovo ime! — je rekel Peter, sleden tajnih misli, ki so ga mūčile. — Ostani zdrava, ti moja Saint-Cyrka, — se je pri nasipu obrnil k Dunji. — Bodis srečna z možem; tudi sina vzugajata v čilega junaka.

Stopivši v svojo spalnico, je Peter odpril okno in užgal svečo. Potem je vzel iz žepa Gagarinovo prošnjo, jo prečital, vrgel na mizo in pričel hoditi iz kota v kot.

V mestu je utihnil ropotanje voz. Iz vrta je vel hlad in cvetlični duh. Že davno so ugasnilu luči v sobah carice, caričen in carjevega vnuka. Samo Peter ni spal. Služabnika Aljoša Jurlov in Vaska Petrov sta čula še dolgo po polnoči usmerjene, težke korake v carjevi spalnici.

VESTI O DOMOVINI

(Nadajevanje s 1. strani)
li mir s Srbij pod ugodnimi pogojimi. Naučili so se, da je druga stvar premagati Srbe in trpljenju, naj vsak izmed nas zbere vse svoje moći in jih da vse in brez pomislekov borbi za svobodo, pravčnost in človeško dostojanstvo, pravico, dostojanstvo in svobodo vso-

bode in pravice.

A kadar bodo misli in čustva najglöbija v svoji bolečini in trpljenju, naj vsak izmed nas zbere vse svoje moći in jih da vse in brez pomislekov borbi za svobodo, pravčnost in človeško dostojanstvo, pravico, dostojanstvo in svobodo vso-

...

TIMES, Wichita Falls, 13. XI.

Cloveška hrabrost sama ne more steti motorizirane siro-nacijske vojske, lahko pa spremeni osvajanje in druge in sekundne delo. To je nauč, ki se je ga Nemci naučili v Jugoslaviji, ki je se pred nekaj mesecih zgledala popolnoma porušena s tanki in bombniki ... Junasho, hrabrost ima še svoje mesto v svetu. Mehanizacija ga ne more preprečiti ...

EAGLE, Brooklyn, 20. XI.

V Jugoslaviji ustrelje stodelnih ljudi za napad na enega nemškega vojaka, ki je bil ranjen pri tem. To je še ena slika Adolfa Hitlerja. Kaj porečete na tem ubijanju ljudi v množicah?

CAPITAL NEWS, Jefferson City, 5. XI.

— — —

BAN HRVATSKA OB BOŽIČU 1941.

Prepričan sem, da bodo tudi ob letošnjem Božiču naša čustva in naše misli pri naši starosti domovini, v našem starem kraju.

Ko pravim naš dom v starem kraju, želim povedati vse isto, kar je s tem rodnim domom povezano: vse življenje naših najdražjih in vsi grobovi naših očetov, dedov in predavodov, vsa lepota in častna zgodovina našega naroda.

Naša čustva bodo zlasti letos zatopljena v preteklost zarači našrečen in težke sedanosti, zaradi pohojene časti in pošte-

— — —

na vsega kralja in vsega človeštva. V vsakem trenotku in na vsakem kralju imete pred vsemi očmi bojno zastavo te zemlje in včani in verni bodoči resnični berci za zmago demokracije in njenih načel, kajti s tem najboljši izpolnjujete dolžnosti in obvezne do sebe in o svojih rodbenih prav tako, kakor da rodji in naroda, ki mu s svojo krvjo pripadate, ter tako tudi vaši novi domovini, veliki in močni Ameriki in Kanadi.

SREĆEN 'BOZIĆ!

Ban Hrvatske

IVAN ŠUBAŠIĆ.

New York, 25. decembar 1941.

— — —

FILIPINCI REŠILI SLAVEN MARIJIN KIP

Manila, Filipini. — Filipinci se je posrečilo, da so resili ob času zadnjih zračnih bombardiranj slaven Marijin kip, imenovan Naša Rožnivenska Gospa, iz enako slavne stare španske Santo Domingo cerkve. Japonska bomba je razbila zvonik in streho omenjene cerkve, toda duhovniki in cerkveni uslužbenci so s tveganjem življenja kljub plamenom šli v cerkev ter odnesli iz nje kip, ki je bil nepoškodovan.

Naša čustva bodo zlasti letos zatopljena v preteklost zarači našrečen in težke sedanosti, zaradi pohojene časti in pošte-

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —